

ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכה
 שבנה כו'. ותאמרנה לה כי אתך נשוב
 לעמך. ותאמר נעמי שבנה
 בנתי כו'. ותאמר הנה שבה
 יבמתך אל עמה כו'. ערפה תבת
 אל עמה ואל אלהיה. ותאמר רות
 אל תפגעי בי לעזבך לשוב
 מאחריך. כן בודקים לגר בשביל
 שיתקיים תחת פני השכינה
 פרות, בלכב שלם.

רבי אלכסנדר פתח, (מלכים-ב ו)
 ואשה אחת מנשי בני הנביאים
 צעקה אל אלישע וגו'. שם שנינו,
 זו אשת עובדיהו, וממנה היה על
 בית אחאב מלך ישראל. ובשעה
 שהלך עובדיהו אצל אלהיו,
 הפיר בו אלישע.

ואם תאמר, אלישע לא שמש
 לפני עדין - כבר היה משמש,
 ואין מקדם ומאחר. ועל כן כתוב,
 ואתה ידעת פי עבדך היה ירא
 את ה', שודאי הפיר בו אלישע
 מאותה שעה.

צעקה אל אלישע. באותה שעה
 שמת עובדיהו, מת אחאב. ומלך
 יהורם בא לקחת את שני ילדיו.
 מה עשתה? הלכה גועה וצועקת
 ובוכה לבית הקברות. עמדה על
 קברו וצעקה: ירא אלהים, כן
 וכך עושים ליתומיך!

אמרו לעובדיהו: הרי אשתך
 עומדת וצועקת על קברך. מה
 עשה? הלך לו אצל חזקיהו, אמר
 לו: דיי בעולם הזה. הלך לו אצל
 האבות, אמר: כן וכך יש לי.
 אמרו לו: כבר שמענו צעקותיה,
 לך אצל אלישע הנביא.

בינתיים חזרה גועה וצועקת על
 קברו. אמר לה: אי ענייה, לכי
 אצל אלישע, והוא יתן לך עצה.
 מיד הלכה אצל אלישע.

אמר רבי, בא וראה היאך
 מספרים המתים בקברותם זה עם
 זה, והלא נפשותם במקום אחר

כלתיה עמה כו'. ותאמר נעמי לשתי כלתיה
 לכה שבנה כו'. ותאמרנה לה כי אתך נשוב
 לעמך. ותאמר נעמי שבנה בנתי וכו' ותאמר
 הנה שבה יבמתך אל עמה וכו'. ערפה תבת
 אל עמה ואל אלהיה. ותאמר רות אל תפגעי
 בי לעזבך לשוב מאחריך. כן בודקין לגר,
 בשביל שיתקיים תחת פני השכינה פרות,
 בלכב שלם.

רבי אלכסנדר פתח, (מ"ב ד א) ואשה אחת מנשי
 בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו'. תמן
 תנינן, דא אשת עובדיהו. וממנה היה על
 בית אחאב מלך ישראל. ובשעה שהלך
 עובדיהו אצל אלהיו, הפיר בו אלישע.

ואי תימא, אלישע לא שמש לפני עדין. כבר
 היה משמש. ואין מוקדם ומאחר. ועל
 כן כתיב, (מ"ב ב א) ואתה ידעת פי עבדך היה ירא
 את ה', דודאי הפיר בו אלישע מאותה שעה.

צעקה אל אלישע. באותה שעה שמת
 עובדיהו, מת אחאב. ומלך יהורם בא
 לקחת את שני ילדיו. מה עשתה. הלכה גועה
 וצועקת ובוכה לבית הקברות. עמדה על קברו
 וצעקה, ירא אלהים, כן וכך עושים ליתומיך.
 אמרו ליה לעובדיהו, הרי אתתך עומדת
 וצועקת ובוכה על קברך. מה עשה.

הלך לו אצל חזקיהו, אמר ליה דיי בעולם
 הזה. הלך לו אצל האבות, אמר כן וכך יש
 לי. אמרו לו, כבר שמענו צעקותיה, לך אצל
 אלישע הנביא.

אדהכו, חזרה גועה וצועקת על קברו, אמר
 לה אי ענייה, לכי אצל אלישע, והוא

יתן לך עצה. מיד הלכה אצל אלישע.
 אמר רבי, בא וראה היאך מספרים המתים
 בקברותם זה עם זה, והלא נפשותם

במקום אחר עומדת. (תהלים כה יד) סוד ה' ליראיו וכו'. נזדמן ליה רבי בון, אומר, אי קשיא הכי קיימא, והשתא מלה בתרין, משתוקא לא כלום.

פתח ואמר, (ישעיה כו ט) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשתרך. נפשי אויתך, תרין קטרין טבין יהיב קודשא בריך הוא בבר נש, לשמשא בהאי עלמא, ואינון נפשא ורוחא. נפש, לקיומא דגופא, במצות דיתער מניה. רוח, לאיתערא ליה באורייתא, ולאנהגא ליה בהאי עלמא. ואי זכו נפש במצות, ורוח לאתעסקא באורייתא. פדין נחתו עליה רבו יתיר מלעילא, כפום אורחוי.

ובתרין פתרין אליון, אזיל בר נש בהאי עלמא, לשמשא בהו. דההוא נפש לא אתקיים בגופא, אלא באתערו דרוח דשריא עליה. בר עייל בר נש לשמשא ולמפלח למאריה באליון תרין. איתער עליה מלעילא אתערו קדישא, ושריא עליה דבר נש, וסחרא ליה מפל סטרין. ואיתער ביה בחכמתא עילאה, למזבי ולמהוי בהיכלא דמלכא.

וההוא אתערו דשרייא עליה, מאתר עילאה הוא. ומאי שמה. נשמה. ומיניה יתער לבר נש תשובה, ועובדין טבין. ואיהו חילא עילאה, חילא דתשובה, אימא לרוח, ורוח בן לה.

וער נשמתא, אית לה מרחמא עילאה. ומאי שמה. נשמתא לנשמתא. ואיהו איקרי אב לרוח. מיניה יתער לבר נש, יראה, ואהבה, תורה, ומצוה. ואינון מאב ואם בן ובת. יו"ד אב. ה"א אם. וא"ו בן. ה"א בת. וזה יהו"ה מלא.

ברוגמא דאית רוחא ונפשא דימינא, דיצר

עומדת. (תהלים כה) סוד ה' ליראיו וכו'. נזדמן לו רבי בון. אומר: אם ישנה קשיא - כף עומדת, וכעת דבור בשנים ושתיקה בלי כלום. פתח ואמר, (ישעיה כו) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשתרך. נפשי אויתך, שני קשרים טובים נתן הקדוש ברוך הוא באדם לשמש בעולם הזה, והם נפש ורוח. הנפש - לקיים הגוף, במצוות שיתעוררו ממנו, והרוח - לעורר אותו בתורה ולהנהיגו בעולם הזה. ואם זכו, הנפש במצוות, והרוח להתקיים בתורה, אז מורידים עליו גדלות יתרה מלמעלה, כפי דרכיו.

ובשנים הללו הולך האדם בעולם הזה לשמש בהם, שאותה הנפש לא מתקיימת בגוף, אלא בהתעוררות של הרוח ששורה עליו.

כשנכנס אדם לשמש ולעבד את רבונו בשני אלו, מתעוררת עליו מלמעלה התעוררות קדשה, ושורה על האדם, ומקיפה אותו מפל הצדדים. ומתעוררת בו בחכמה עליונה, לזכות ולהיות בהיכל המלך.

ואותה ההתעוררות ששורה עליו היא מקום עליון. ומה שמה? נשמה. וממנה תתעורר לאדם תשובה ומעשים טובים. והוא פח עליון, פח התשובה, האם לרוח, והרוח בן לה.

וער הנשמה יש לה אוהב עליון. ומה שמו? נשמה לנשמה. והוא נקרא אב לרוח. ממנו תתעורר לאדם יראה ואהבה, תורה ומצוה. והם מאב ואם בן ובת. יו"ד אב. ה"א אם. וא"ו בן. ה"א בת. וזה יהו"ה מלא.

ברגמא שיש רוח ונפש של הימין, של יצר הטוב, כף יש רוח ונפש של השמאל, של יצר הרע.

ועל זה אמר, (דברים ל) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת המוות ואת הרע. ואת הטוב - של הקדושה. ואת המוות ואת הרע - של השמאל, של יצר הרע. ועל זה רמז, ומעץ הדעת טוב ורע, מן הטוב אכל, ומן הרע לא תאכל ממנו.

ועל ה"א העליונה שהיא הנשמה האם, ועל ה"א הפחתונה שהיא הבת, נקרא הפסוק הזה (משלי יד) חכמות נשים בנתה ביתה. ואולת בידיה תהרסנו - זו הנפש הבהמית של יצר הרע. בידיה תהרסנו - הגוף של הקדוש שנתן לו הקדוש ברוך הוא לשמש בעולם הזה, ונשמה להעיר לשמוש שלמעלה.

בשארם בעולם הזה ישן במטותו, רוחו משוטטת והולכת, ורצונו לעלות בכל לילה. וכמה ממנים מגנים עומדים בכל רקיע ורקיע. שאמר רבי נחוניא, סח לי בן גאים, כשעליתי לרקיע, ברקיע העליון מצאתי מלאכים שרפים, כלם כמראה הלפידים, וגלגלי אש סובבים אותם, וגבותם כגחלי אש, ושיניהם ועיניהם שביבים של אש, הפסות שלהם אש לוהטת, ועליהם ממנה אחד, הדומיעם שמו.

בשראו אותי שם, אמרו: מי נתן לך אשה בינינו במקום הזה? פחדתי ממנו, והזפרתי אותיות השם, כשראיתי שמבקשים לשרף אותי בהבל פיהם, ועמדו כלם. אמר לי אותו השר הגדול הממנה עליהם: מי אתה? אמרתי לו שמי.

אמר לי: אי ידיד, כל באי עולם עוברים על ידי בכל לילה ולילה, בשעה שבאים לשכב על מטותיהם, ומפקידים רוחם ביד אדון עולם. מיד פורחים מהם,

הטוב, כך אית רוחא ונפשא דשמאלא, דיצר הרע. ועל דא אמר, (דברים ל טו) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע. את החיים ואת הטוב, דקדושה. ואת המוות ואת הרע, דשמאלא, דיצר הרע. ועל דא רמז, (בראשית ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע, מן הטוב אכול, ומן הרע לא תאכל ממנו.

ועל ה"א עילאה שהיא נשמתא אם. ועל ה"א תתאה שהיא בת. איתקרי האי קרא, (משלי יד א) חכמות נשים בנתה ביתה. ואולת בידיה תהרסנו, דא נפש הבהמית דיצר הרע. בידיה תהרסנו, הגוף דקודשא, דיהיב ליה קודשא בריך הוא לשמשא בהאי עלמא, ונשמה לאתערא לשמושא דלעילא.

בר נש בהאי עלמא נאים בערסיה, רוחיה משטטא ואזלא ורעותיה לסלקא בכל ליליא. וכמה ממנין תריסין קיימין בכל רקיע ורקיע.

דאמר רבי נחוניא, סח לי בן גאים, כשעליתי לרקיע, ברקיע העליון מצאתי מלאכים שרפים, כולם כמראה הלפידים, וגלגלי אש סובבים אותם, וגבותם כגחלי אש, ושיניהם ועיניהם שביבין דנור, פסותם אש לוהטת, ועליהם ממונה אחד, הדומיעם שמו.

בשראו אותי שם, אמרו מי נתן לך אשה בינינו במקום הזה, פחדתי ממנו, והזפרתי אותיות השם, כשראיתי שמבקשים לשרוף אותי בהבל פיהם, ועמדו כלם. אמר לי אותו השר הגדול הממונה עליהם, מי אתה. אמרתי לו שמי.

אמר לי, אי ידיד. כל באי עולם עוברים על ידי בכל לילה ולילה, בשעה שבאים לשכב על מטותיהם, ומפקידים רוחם ביד